

SPREMLJANJE DOZOREVANJA OLJK – 18.09.2015

Kako spremljamo dozorevanje

Dozorevanje oljk spremljamo od leta 2002 dalje. V septembru začnemo z vzorčenjem plodov na različnih lokacijah. Plodove tedensko vzorčimo, določimo težo 100 plodov, indeks zrelosti glede na obarvanost povrhnjice in mesa (od 0 do 7), trdoto plodov ('Istrska belica' šesto leto, 'Leccino' pa peto leto), vsebnost olja pridobljenega v laboratorijski oljarni ter vsebnost vode in olja v laboratoriju (za dve lokaciji). Trdoto plodov določamo s penetrometrom s tri milimetrsko konico (rezultati v g/mm²). Zaradi velike prisotnosti oljčne muhe v lanskem letu smo v opazovanje (na 100 plodovih) vključili tudi spremljanje poškodb z oljčno muho (izhodne luknje). Z rezultati tedensko seznanjamo zainteresirane oljkarje (**lahko posredujejo svoj E-mail na: viljanka.vesel@go.kgzs.si**), hkrati pa jih objavljamo na spletni strani KGZS – Zavod GO (Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica) - <http://www.kmetijskizavod-ng.si/>.

Rezultati

V letošnjem letu smo tako kot lansko leto začeli s spremljanjem zrelosti dva tedna prej (**1.septembra**) kot v prejšnjih letih, tako da rezultatov ne moremo primerjati z istim obdobjem v prejšnjih letih, lahko pa primerjamo z lanskim letom. Prvo vzorčenje sorte 'Istrska belica' in sorte 'Leccino' smo opravili na štirih lokacijah (Baredi, Beneša, Ronk, Sveti Peter), medtem ko lani na dveh. Sorto 'Maurino' smo vzorčili na Baredih. Teden kasneje (**8.september**) smo dodatno vzorčili še v Brdih (Gradno, Kozana - 'Istrska belica', Gradno - 'Leccino') in na Goriškem (Kromberk, Šempeter – obe sorti). V zadnjem tednu (**14.september**) smo preverjali dozorevanje še v nasadu nad Lamo (Bivje), kjer smo ugotavljali dozorevanje plodov iz starejšega nasada, ki je v opazovanju že daljše obdobje. Poleg tega pa smo ugotavljali dozorevanje tudi v mlajšem nasadu, kjer se izvaja poskus namakanja – dozorevanje smo preverjali iz nenamakah dreves, namakah z manjšo količino vode (33%) in večjo količino vode (100%).

Indeks zrelosti, ki ga ugotavljamo na podlagi obarvanosti plodov, nam v tem obdobju (3 vzorčenja) ni veliko povedal, saj so se začeli plodovi sorte '**Leccino**' rahlo barvati komaj v zadnjem tednu. Obarvanost je na podlagi ocene števila zeleno-rumenih in zelenih plodov pri obeh sortah večinoma nižja kot v letu 2014. Bolj obarvani kot v 2014 so plodovi obeh sort iz lokacije Kromberk in Gradno. Plodovi sorte '**Maurino**' so bili v letošnjem letu manj obarvani kot leto prej.

Trdota pri sorti '**Leccino**' je bila pri vseh vzorčenjih na lokacijah Slovenske Istre višja kot leto prej, medtem ko so bili plodovi sorte 'Leccino' iz lokacije Kromberk in Gradno mehkejši. Pri sorti '**Istrska belica**' so plodovi iz lokacij Ronk, Beneša in Kromberk mehkejši kot v letu 2014, plodovi iz lokacij Baredi, Sveti Peter in Kozana pa trši kot v letu 2014. Sorta '**Maurino**' je imela v letošnjem letu višjo trdoto.

Velikost plodov: Plodovi obeh sort iz Slovenske Istre so precej manjši kot v letu 2014 – to še posebej velja za sorto '**Leccino**'. Prav tako so manjši plodovi sorte '**Maurino**' in '**Istrska belica**' iz lokacije Gradno, ostali plodovi iz Goriškega (Kromberk – obe sorti) in Brd (Gradno - 'Leccino', Kozana - 'Istrska belica') pa so večji kot v 2014.

Oljevitost: Pri sorti '**Leccino**' je bila oljevitost pri prvem vzorčenju precej nižja kot v 2014. V zadnjih dveh tednih je opazen viden napredek, vendar je še zmeraj nižja kot v lanskem letu. Pri zadnjem vzorčenju je nekoliko višja kot leto poprej. V plodovih iz Svetega Petra in Kromberka. Plodovi sorte '**Istrska belica**' so pri vseh vzorčenjih vsebovali več olja kot v letu 2014 z izjemo Brd (Gradno, Kozana), pri sorti '**Maurino**' pa je oljevitost nižja kot v letu 2014. Masa zmlatih plodov sorte 'Leccino' in 'Maurino' je bila večinoma presuha (vse lokacije Slovenske Istre), zato smo imeli težave pri mesenju, tako da smo morali dodajati vodo (običajno to ni potrebno). Pri sorti 'Istrska belica' je bilo manj težav.

Laboratorijske analize so pri vzorcu sorte '**Istrska belica**' z Ronka pri prvem in drugem vzorčenju pokazale nižjo vsebnost vode kot v letu 2014, pri tretjem pa enako, medtem ko je bila pri vzorcu sorte 'Istrska belica' z

Beneše nižja vsebnost vode samo pri drugem vzorčenju. Količina olja na suho snov je bila pri vzorcu sorte 'Istrska belica' z Ronka v vseh vzorčenjih višja kot lansko leto, z Beneše pa približno enaka kot v letu 2014. Pri sorti 'Leccino' je bila količina olja na suho snov precej nižja pri vseh vzorčenjih z obeh lokacij (Ronk, Beneša).

Kljub podatkom, ki jih boste lahko spremljali preko spleta ali pa preko svojega E-maila, je najbolje da se sami naučite spremljati dozorevanje oljk v svojem nasadu, kajti med nasadi so velike razlike, ki so odvisne od naloženosti, osončenosti in drugih okoljskih dejavnikov ter agrotehnike (gojitvena oblika in rez, gnojenje, namakanje...). Informacije PCO so samo pripomoček za določanje okvirnega časa obiranja na tem območju. Na odločitev glede časa obiranja mora pomembno vplivati tudi velikost nasada, predvsem pa v kolikem času bomo sposobni plodove obrati. Poleg tega pa se lahko zgodi, da zaradi daljšega deževnega obdobja obiranje predolgo traja in tako lahko zamudimo optimalen čas za doseganje dobre kakovosti oljčnega olja. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da se je potrebno dobro organizirati in se v naprej dogovoriti z oljarjem, saj je za doseganje kakovosti zelo pomembno, da plodove sproti predelujemo.

Pripravila: mag. Viljanka VESEL, univ.dipl.ing.agr.,
vodja Poskusnega centra za oljkarstvo pri KGZS – Zavod GO

Priloge:

Preglednica 1 : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO

Slika 1: Vsebnost olja pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 2: Indeks zrelosti pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 3: Trdota plodov pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2011 dalje

Slika 4: Vsebnost olja pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 5: Indeks zrelosti pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 6: Trdota plodov pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2011 dalje

Slika 7: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 8: Trdota plodov pri sorti Istrska belica na lokaciji Ronk od 2010 dalje

Slika 9: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 10: Trdota plodov pri sorti Istrska belica na lokaciji Beneša od 2010 dalje

Slika 11: Vsebnost olja pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 12: Indeks zrelosti pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 13: Trdota plodov pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 14: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 15: Trdota plodov pri sorti Istrska belica v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Razlaga:

Indeks zrelosti: stopnja zrelosti povprečnega vzorca 100 plodov:

0 – plod zelene barve,

1 – plod rumeno-zelene barve,

2 – manj kot polovica ploda temno obarvana,

3 – več kot polovica ploda temno obarvana,

4 – povrhnjica črna obarvana, meso neobarvano,

5 – povrhnjica ploda črna, meso obarvano do polovice,

6 – povrhnjica črna, več kot polovica mesa obarvana,

7 – povrhnjica črna, meso obarvano do koščice.

Opomba:

Indeks zrelosti pri sorti Istrska belica je ocenjen in ni prikazan v grafih zaradi vrednosti nižjih od 1, ko je zelo težko razlikovati med zelenimi in zeleno-rumenimi plodovi

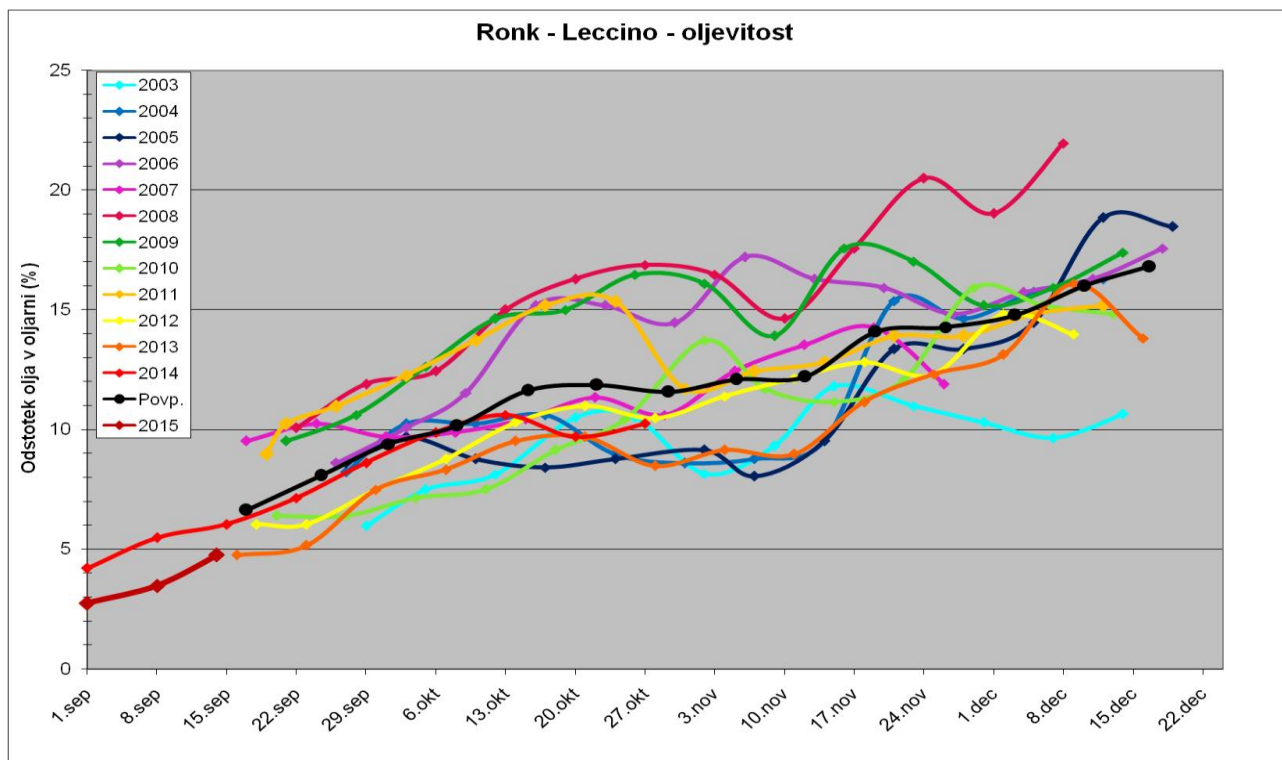
Preglednica 1A : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte **ISTRSKA BELICA**, LECCINO, MAURINO

	Agrokemični laboratorij KGZS - Zavod GO				Poskusni center za oljkarstvo			
	voda (%)	suha snov v(%)	oljevitost (%)	olje / SS v(%)	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)
ISTRSKA BELICA - RONK								
01.09.15	57	43	16	37	281	2,21	0,06	9,0%
08.09.15	56	44	18	41	292	2,27	0,18	11,0%
15.09.15	62	38	17	45	253	2,53	0,23	11,2%
ISTRSKA BELICA - BENEŠA								
01.09.15	60	40	13	33	301	2,10	0,15	8,2%
08.09.15	57	43	17	40	295	2,20	0,23	10,4%
15.09.15	60	40	15	38	256	2,48	0,25	11,0%
ISTRSKA BELICA - BAREDI								
01.09.15					311	2,18	0,17	8,2%
08.09.15					318	2,43	0,20	9,7%
15.09.15					261	2,97	0,26	11,5%
ISTRSKA BELICA - SV.PETER								
01.09.15					327	1,02	0,15	9,7%
08.09.15					321	2,18	0,15	9,5%
15.09.15					276	2,43	0,19	11,9%
ISTRSKA BELICA - KROMBERK								
09.09.15					319	2,59	0,90	9,2%
16.09.15					295	2,90	0,94	9,5%
ISTRSKA BELICA - GRADNO								
09.09.15					322	2,65	0,75	8,7%
16.09.15					275	2,82	0,92	8,1%
ISTRSKA BELICA - KOZANA								
09.09.15					328	2,92	0,60	8,8%
16.09.15					291	3,14	0,80	9,9%
ISTRSKA BELICA - ŠEMPETER - MARK								
09.09.15					308	2,93	0,77	7,3%
16.09.15					277	3,34	0,88	8,2%
ISTRSKA BELICA - LAMA								
16.09.15	stare oljke				245	2,00	0,33	12,3%
	mlade nenamakane				248	1,92	0,43	10,4%
	mlade namakane 33%				288	2,13	0,74	11,2%
	mlade namakane 100%				338	2,37	0,40	9,5%

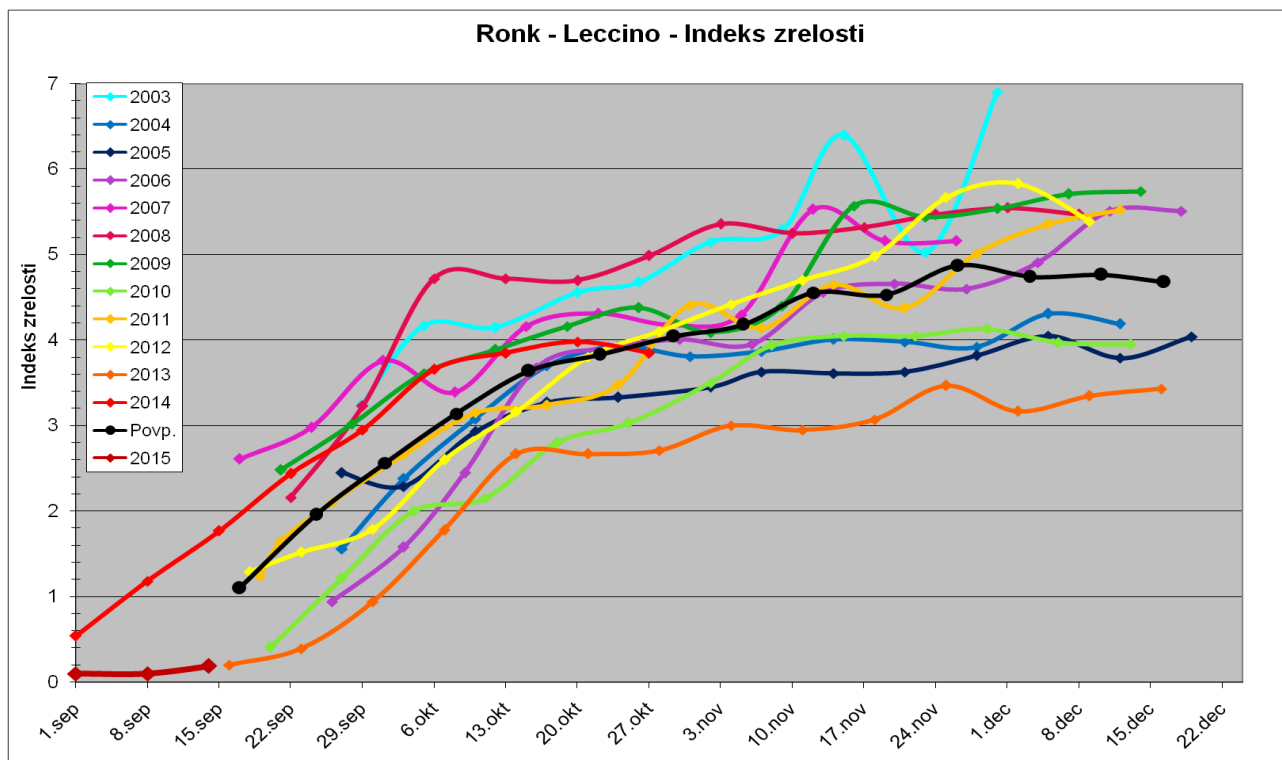
Preglednica 1B : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO

	Agrokemični laboratorij KGZS - Zavod GO				Poskusni center za oljkarstvo			
	voda	suha snov	oljevitost	olje / SS	trdota	masa 1	indeks	oljevit. v
	(%)	v(%)	(%)	v(%)	plodov	ploda (g)	zrelosti	oljarni (%)
LECCINO - RONK								
01.09.15	55	45	9	20	364	1,41	0,10	2,8%
08.09.15	57	43	9	21	365	1,62	0,10	3,5%
15.09.15	59	41	10	24	307	1,67	0,19	4,8%
LECCINO - BENEŠA								
01.09.15	60	40	8	20	355	1,55	0,20	2,8%
08.09.15	57	43	9	21	358	1,78	0,20	6,2%
15.09.15	58	42	10	24	321	1,78	0,41	6,0%
LECCINO - BAREDI								
01.09.15					322	1,49	0,20	3,3%
08.09.15					344	1,71	0,23	5,1%
15.09.15					313	1,78	0,27	6,8%
LECCINO - Sv. PETER								
01.09.15					365	1,40	0,13	2,8%
08.09.15					349	1,70	0,13	3,5%
15.09.15					318	1,71	0,21	6,0%
LECCINO - KROMBERK								
09.09.15					345	2,11	0,13	5,5%
16.09.15					323	2,05	0,83	6,2%
LECCINO - GRADNO								
09.09.15					321	1,55	0,03	2,6%
16.09.15					306	1,76	0,16	3,3%
LECCINO - ŠEMPETER - MARK								
09.09.15					301	1,92	0,14	2,2%
16.09.15					287	2,14	0,93	5,3%
MAURINO - BAREDI								
01.09.15					277	1,18	0,25	5,5%
08.09.15					297	1,43	0,26	6,8%
15.09.15					256	1,35	0,35	8,8%

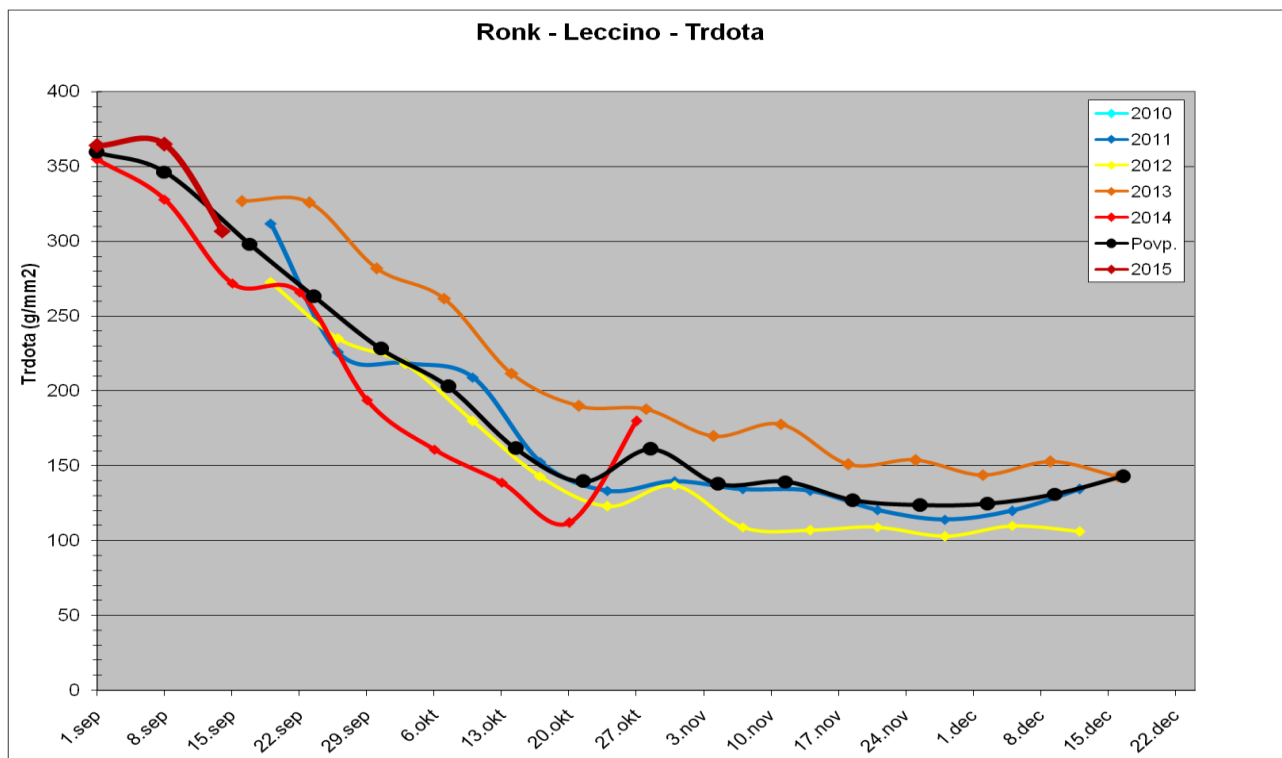
Slika 1: Vsebnost olja pri sorti LECCINO na lokaciji Ronk od 2003 dalje

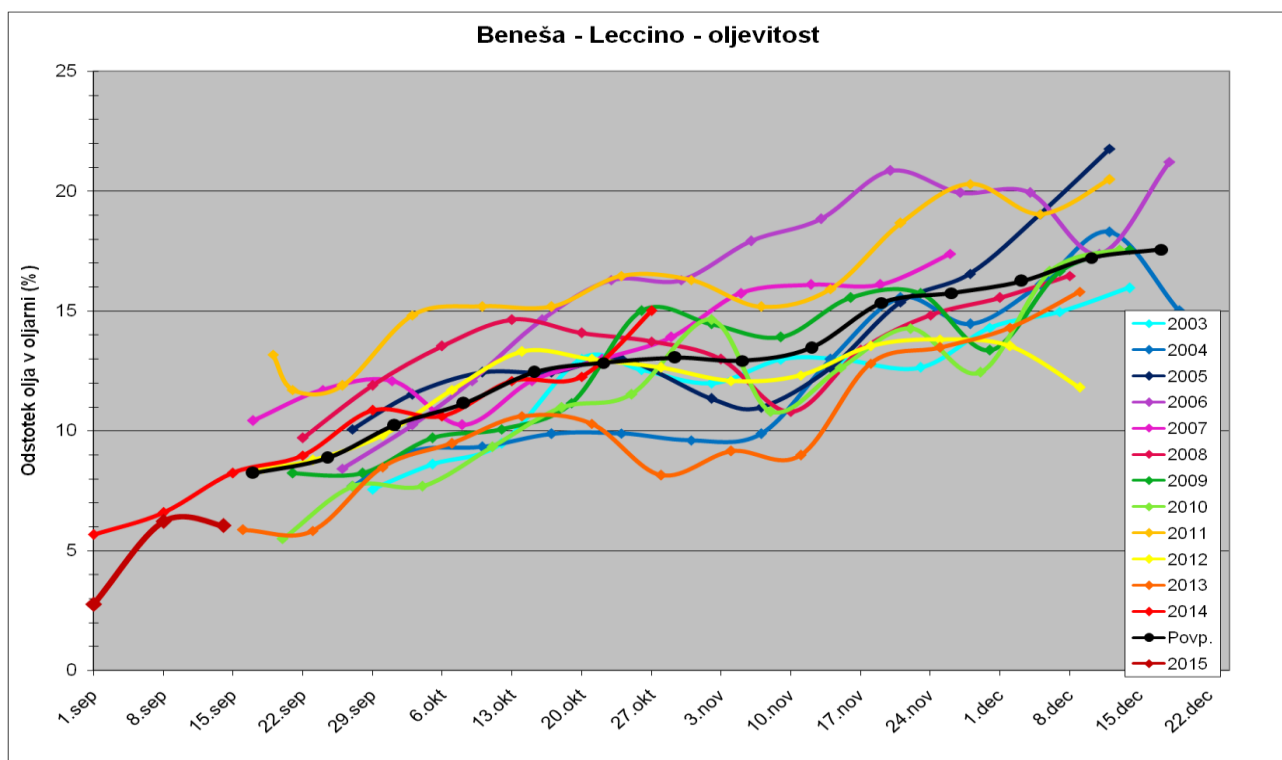
Slika 2: Indeks zrelosti pri sorti LECCINO na lokaciji Ronk od 2003 dalje

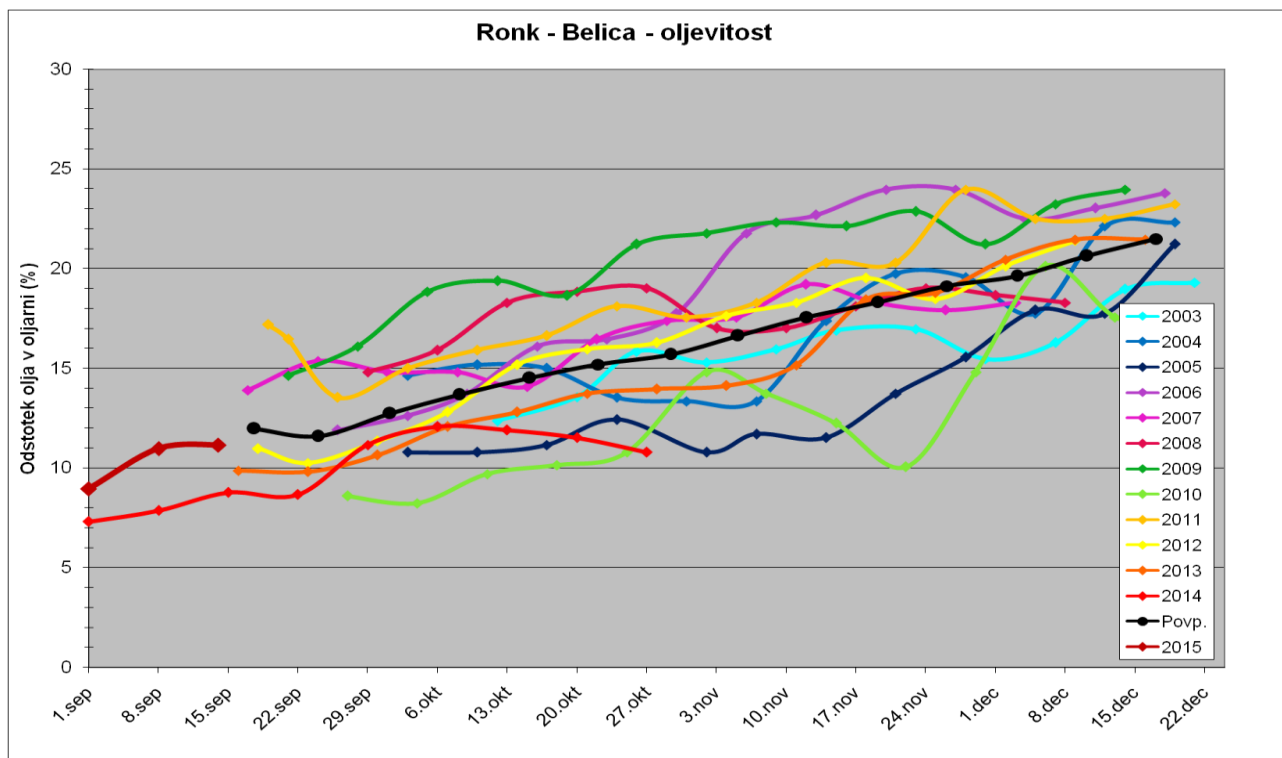
Slika 3: Trdota plodov pri sorti LECCINO na lokaciji Ronk od 2011 dalje

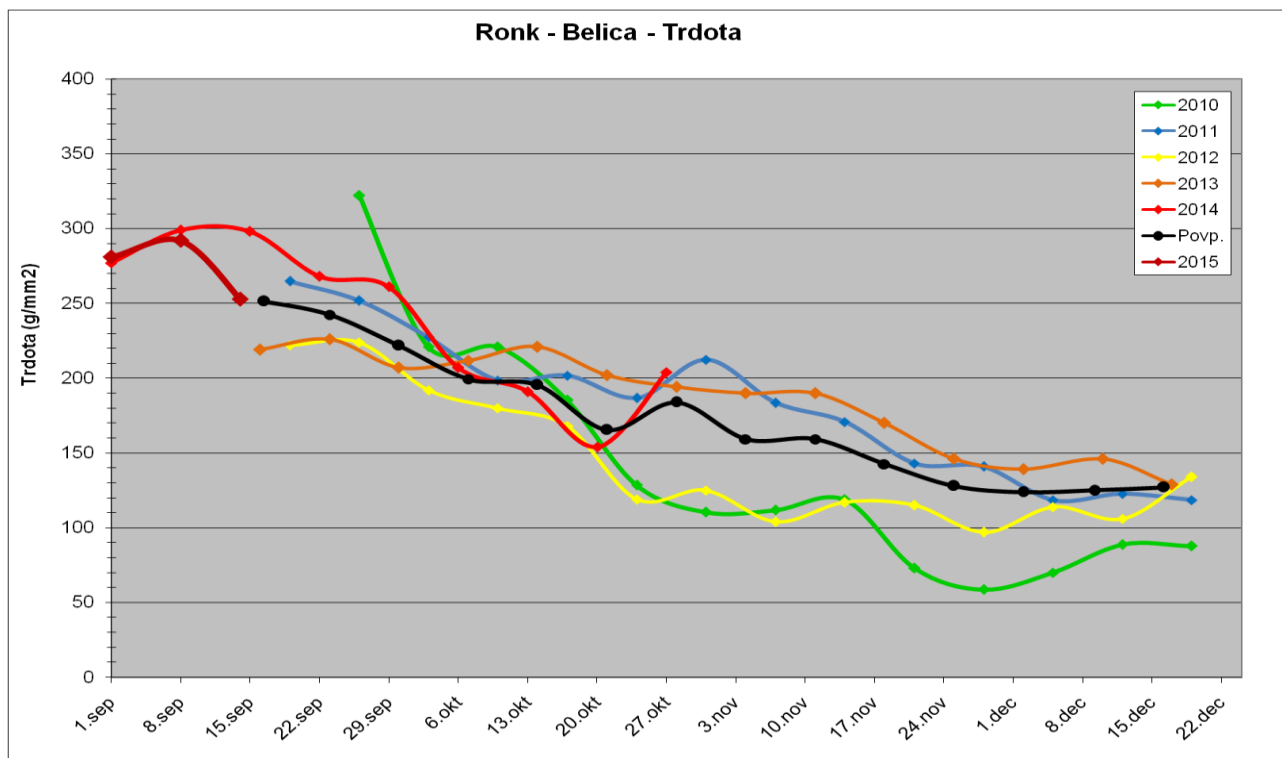
Slika 4: Vsebnost olja pri sorti LECCINO na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 7: Vsebnost olja pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 8: Trdota plodov pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Ronk od 2010 dalje

Slika 15: Trdota plodov (g/mm^2) pri sorti ISTRSKA BELICA v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

